

K PIKTOGRAMŮM

Využití grafických symbolů

- **Využití v běžné komunikaci – symboly i gesta**
- **Role v kontextu AAK**
- **široké spektrum využití**
- **Jednoduché - netechnické i sofistikované technické pomůcky**
- symboly zastupují vizuální modalitu – preferovanou ze strany klientů s vývojovými a komunikačními obtížemi
- lze kombinovat s mluveným projevem
- jsou statické a neměnné – mluvený projev je vysoce variabilní
- mají stále stejný formální vzhled – nevyžadují tak rychlé zpracování jako mluvený projev (akustický signál je dynamický)
- odkazují na reálný a vizuální svět – ikonicitu x specifická volba symbolů
- jsou méně abstraktní než slova → potenciál pro využití v rámci AAK

Uživatelé piktogramů

- Osoby s mentálním postižením
- Osoby s PAS
- Osoby s tělesným postižením
- Osoby se získaným postižením, NKS

Úrovně využití piktogramů

I.

- Využití piktogramů pro podporu porozumění
- Využití piktogramů pro vlastní vyjádření

Uživatelé piktogramů

II.

- Využití piktogramů jako částečné opory v produkci a porozumění sdělení

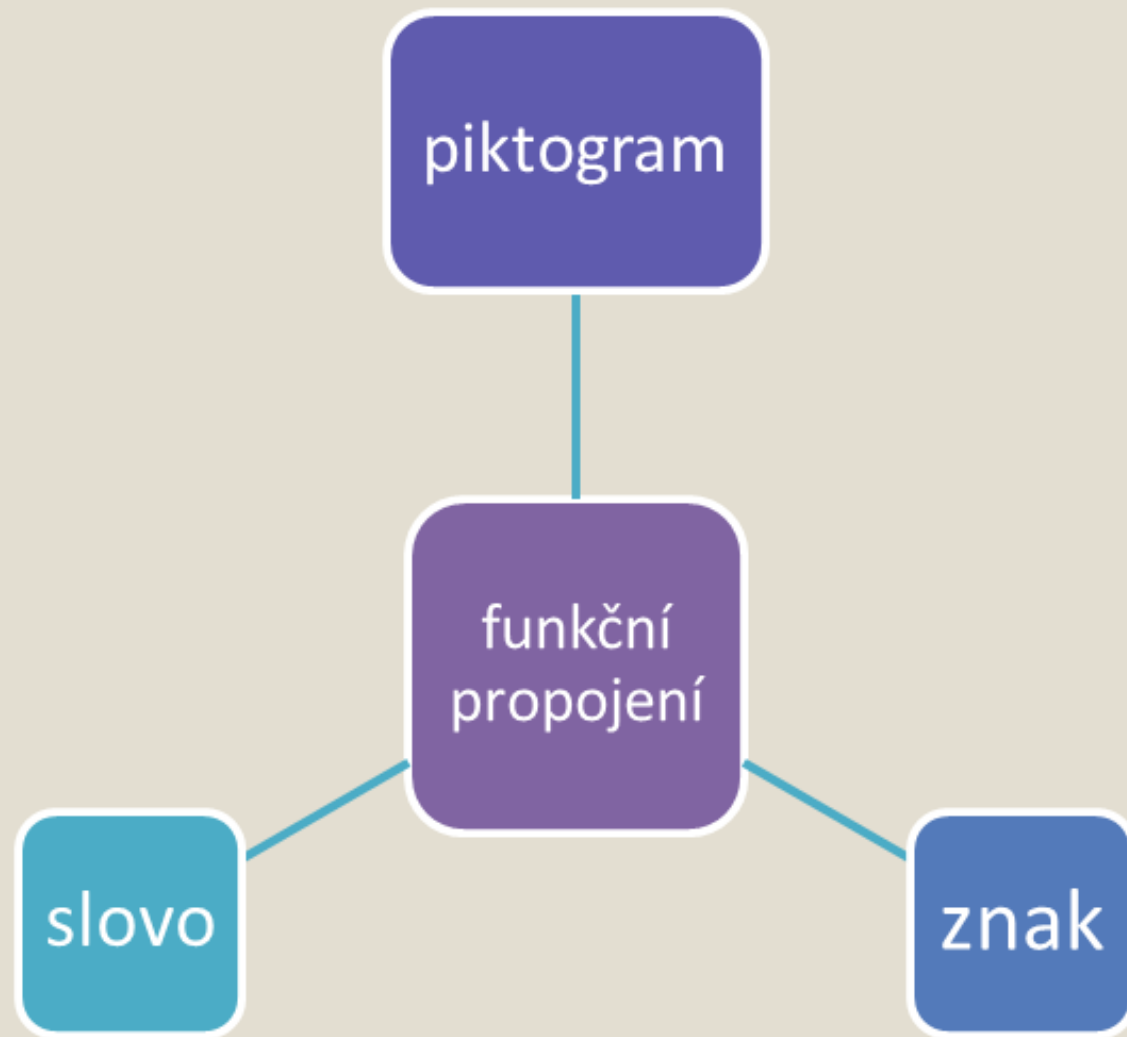
Uživatelé piktogramů

III.

- Využití piktogramů jako částečné opory při dobrém porozumění mluvené řeči

Využití

- V kombinaci s mluvenou řečí
- V kombinaci s manuálními znaky

Využití k podpoře:

- produkce sdělení
- porozumění sdělení
- zprostředkování dalších informací
- pochopení struktury prostředí
- sled činností v čase
- stavba věty
- seznámení s abstraktními pojmy
- podpora při výběru

KOMUNIKAČNÍ DENÍKY

Sestavování deníku

- Schématické uspořádání – bibliografie
- Sestavování dle kategorií – taxonomie
- Abecední uspořádání
- Sémanticko-syntaktické uspořádání
- Dle četnosti užívaných pojmů

Uspořádání dle kategorií

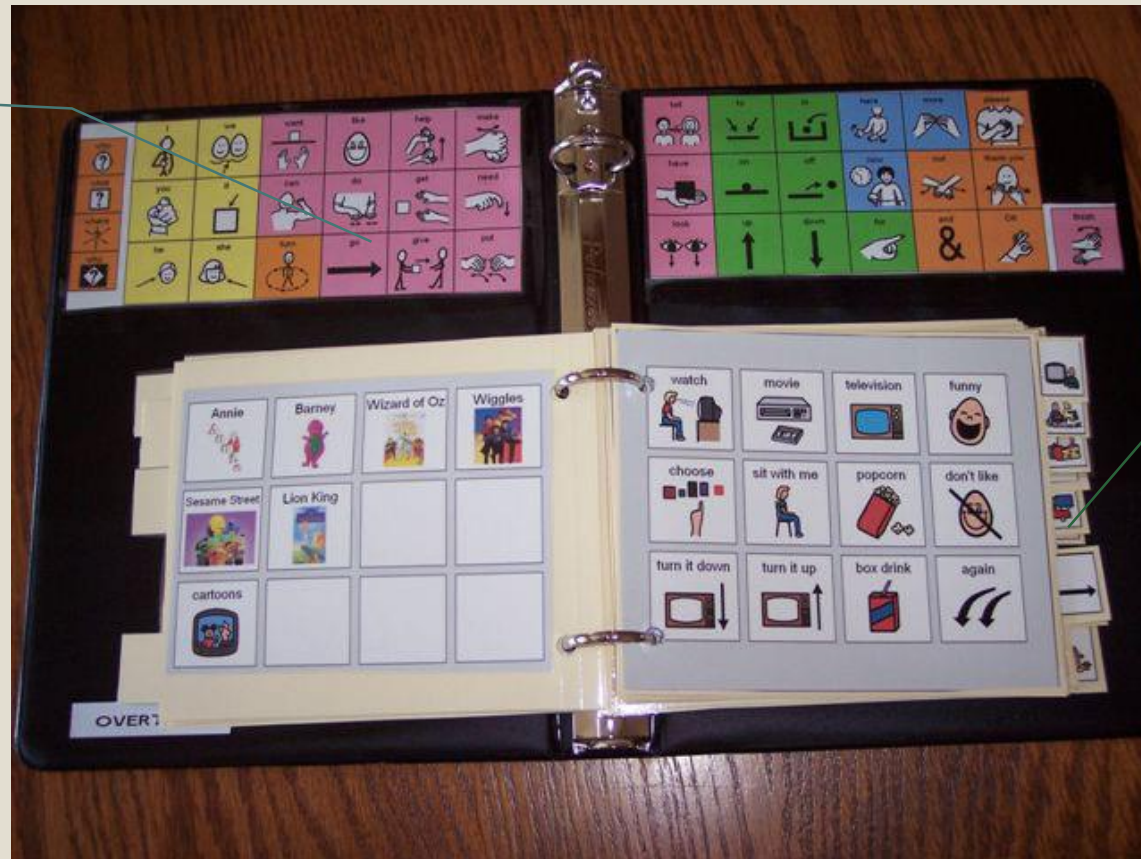
- Úvodní strana – tabulka témat
- Rodina, fotografie z rodiny, povolání..
- Kamarádi z bydliště, školy..
- Zaměstnanci školy, fotografie ze školy
- Domov, místnosti, zařízení bytu
- Jídlo, příprava jídla
- Aktivity – hry, hračky, televize, hudba, činnosti během dne, hodiny

Uspořádání dle kategorií

- Kalendář na týden, rozvrh, barevně odlišené dny
- Části těla
- Polohy – stát, sedět, ležet
- Hygiena, toaleta, specifické pomůcky
- Oblečení
- Město – ulice, dopravní prostředky, obchody
- Příroda
- Roční období a svátky
- Předložky, přídavná jména, příslovce apod.

Komunikační deník s taxonomickým uspořádáním (princip nadřazených a podřazených pojmů)

Tzv. jádrová slovní zásoba, s níž tvoříme slovní spojení, věty...slouží k propojení pojmů ve sdělení

Vyznačení kategorií („nadřazených pojmů“) pro snazší orientaci a otáčení listů

Kom. deník – taxonomické uspořádání

Komunikace se symboly se využívá u klientů všech věkových kategorií

Komunikační deník s abecedním uspořádáním

Deník se schematickým uspořádáním

- KNIHA, V NÍŽ JE UŽIVATEL HLAVNÍM HRDINOU
- slovní zásoba, doplněná o fotografie, obrázky i reálné předměty
- klíčové události, aktivity v běžném životě uživatele, zážitky (výlet, návštěva apod.)
- uspořádání deníku umožňuje posílení orientace v časovém schématu
- soubor témat ke konverzaci

hrad

král

královna

princ

princezna

historický nábytek

koberec

obraz

váza

jabloň

lavička

hrušeň

házet míček

kost

házet klacek

pes

br

Ve středu chodím do plavání.

Ve čtvrtek chodím do keramiky.

učitelka

kamarádi

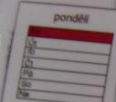

asistent
abc ABC
2 x 3 1 + 4

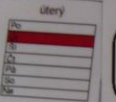
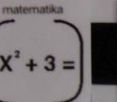

logoped

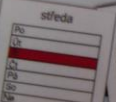

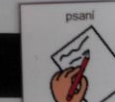

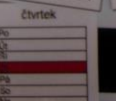

 ve škole se učíme podle rozvrhu.

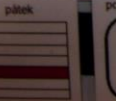

 máme i přestávky na odpočinek a svačinu.

pondělí   výtvarná výchova   kreslení   abeceda

úterý   matematika   keramika

středa   čtení   psaní

čtvrtek   plavání

pátek   počítačová výuka

 Babička a dědeček bydlí ve vesnici, která se

 jmenuje Lhota. Není to daleko.

dědeček   babička   zahrada   dům

DALŠÍ MOŽNOSTI USPOŘÁDÁNÍ

Umístění piktogramů na pracovní desce

- Rozsah pohybu klienta
- Využití dráhy pohybu
- Koordinace pohybu oko/ruka
- Řádky
- Oblouk
- Počet piktogramů dle možností

Další uspořádání piktoqramů

- Uspořádání do sloupců – tato forma je užitečná k rozvoji roviny morfologicko-syntaktické – k tvorbě vět

Přídavné jméno	podstatné jméno	sloveso	předmět
přívlastek	podmět	přísudek	

KOMUNIKAČNÍ KOSTKY

- VĚTNÉ SCHÉMA

Komunikační kostky

- základní větné schéma
- vytváření jednoduchých i rozvitých vět

- otáčení – vytváření vět
- skládání vět dle diktátu
- skládání vět dle obrázku
- složená věta – vyhledání odpovídajícího obrázku
- sestavení cvičné tabulky - sloupce

Komunikační kostky

Další uspořádání piktogramů

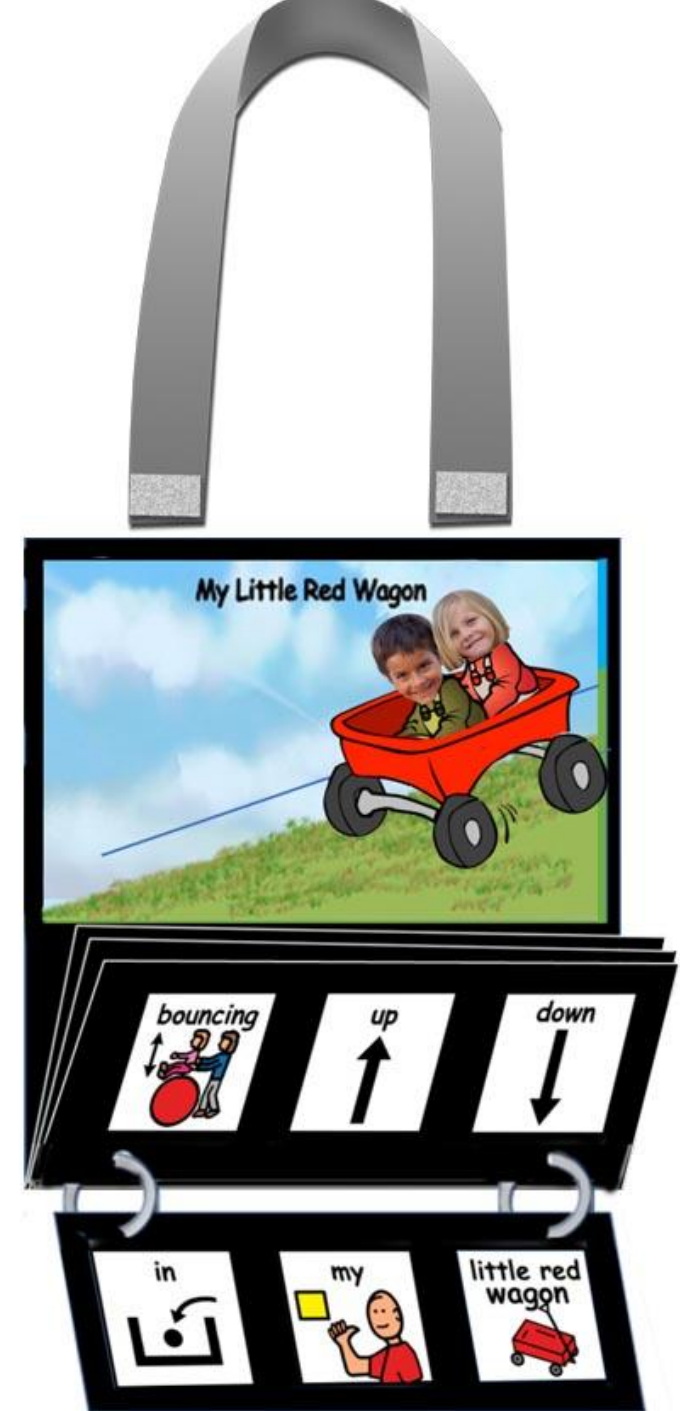
- Kroužek na klíče
- Zástěra
- Kravata

Fixování piktogramů

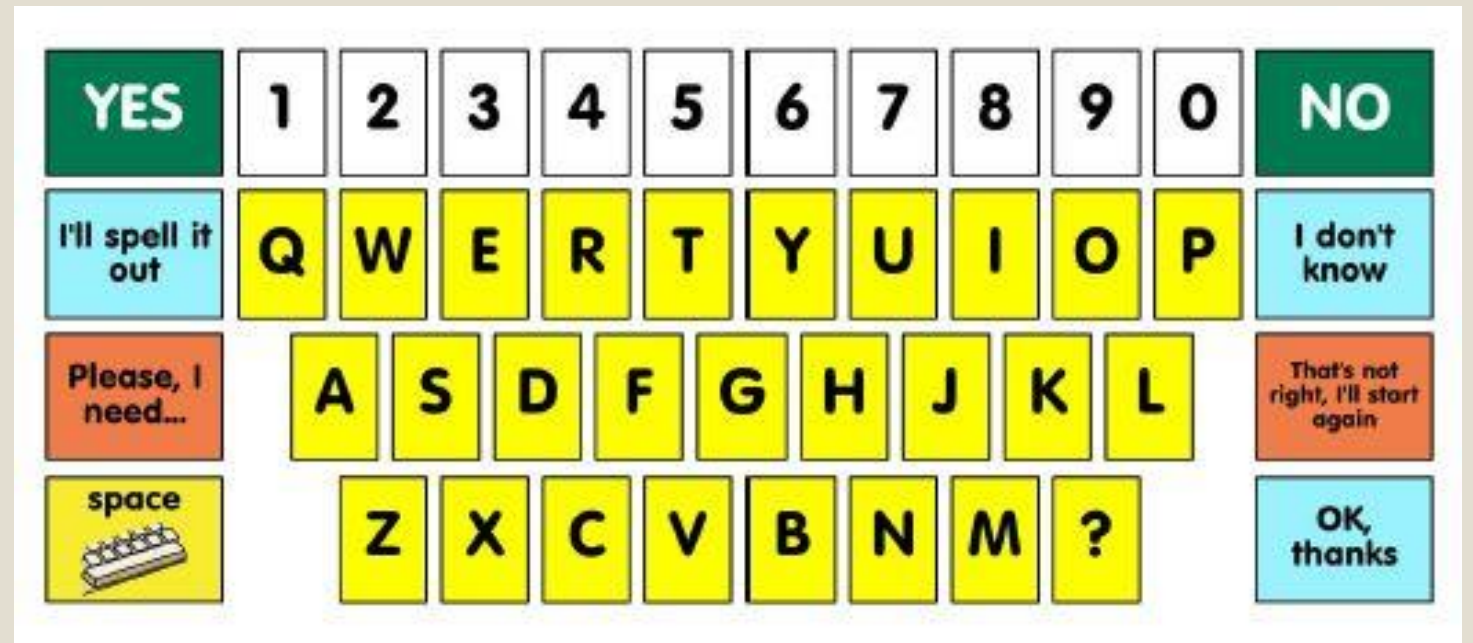
- Magnety
- Suché zipy
- Lepicí lišty
- Lepicí pásky

KOMUNIKAČNÍ TABULKY

Komunikační tabulky

- Patří mezi nejčastěji využívané komunikační pomůcky
- Reálné předměty
- Obrázky
- Piktogramy
- Symboly
- Písmena
- Slova a věty

UNWELL ANGRY SAD SHY FUNNY LOVE HAPPY

TOBY CHURCHILL
www.toby-churchill.com

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

A B C D E F G H I J

K L M N O P Q R S

T U V W X Y Z . ? !

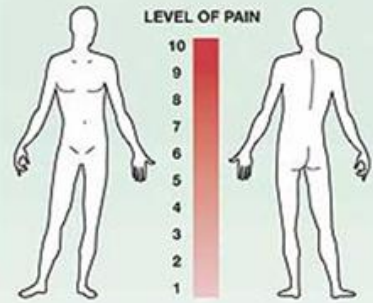
AND YOU THE YES (SPACE) NO

YOU CAN USE THIS CARD WHEN YOUR LIGHTWRITER IS UNAVAILABLE. PERSONALISE THIS AREA WITH YOUR OWN WORDS...

YES	THIRSTY	THANKS	NEED BREAK	BATHROOM	NO
1	2	3	4	5	6 7 8 9 0
Q	W	E	R	T	Y U I O P
A	S	D	F	G	H J K L "
Z	X	C	V	B	N M , • ?
SPACE			DELETE	SPACE	

PAIN CHART

how am I doing?	what day /time?	what is happening?	when is tube coming out?
IV	remove restraints	exercise	massage
leave me alone	don't leave	come back later	prayer
bathroom	cool cloth	pillow	glasses
wash face	shampoo	comb/brush	teeth brushed

dull	sharp	radiating
------	-------	-----------

I WANT PAIN MEDICINE

shot	one pill	two pills
------	----------	-----------

I AM

short of breath	in pain	choking	feeling sick
hungry/thirsty	cold/hot	tired	dizzy
angry	afraid	frustrated	sad

I WANT

to be suctioned	lip moistened	water	to be comforted	to sleep
tv/video/dvd	call light /remote	it quiet	lights off/on	to go home
to sit up	to lie down	to turn left/right	head of bed up/down	get out of bed

I WANT TO SEE

doctor	nurse	family	chaplain
--------	-------	--------	----------

A	B	C	D	E	F	G	H	I	1	2	3	Thank You
J	K	L	M	N	O	P	Q	R	4	5	6	I Love You
S	T	U	V	W	X	Y	Z	.	7	8	9	♥
'	,	?	!	SPACE	+	0	-					

no	yes	STOP	pen/paper
----	-----	------	-----------

For infection control purposes, please do not reuse this board between patients.

EZ PICTURE BOARD BY VIDATAK
AN INNOVATION IN PATIENT COMMUNICATION

VIDATAK
EZ BOARD

Specifické techniky ukazování

- Prstem
- Nosem
- Bradou
- Pěstí
- Nohou
- Ukazovátka – hlavové, ústní
- Laserový pointer

Hlavové ukazovátko

Ukazovátko pro ovládání iPadu (vlevo),
laserové ukazovátko (vpravo)

